

חוברת

"הטעמים שבמקדא"

מונה 250 עמודים של לימוד כללי הטעמים, בחלוקה
לנושאים שונים.

תוך כדי הלמידה עבודות לפי רמת הילדים.

כללי כל טעם בנפרד, פסוקים שבהם מוזכר הטעם,
עם טבלת סיכום.

בסוף הספר הובאו מגוון עבודות שונות לחזרה על
כללי הטעמים ועוד.

בקובץ שלפניך דוגמאות שונות של עבודות מהספר.

בהזמנת כמות גדולה, ניתן לשלב לוגו של הת"ת עם
דבר המנהל ועוד (הוצאה מיוחדת).

לפרטים נוספים ניתן לפנות למחבר:

יגון כהן

נייד: 0527161142

לִזְמַן טַעְמֵי הַמִּקְרָא

סִמְנֵי הַטְעָמִים וְשִׁמוֹתָם

זָרְקָא [מקף] שׁוֹפֵר-הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא פְּזוּר-
גְּדוּל תְּלִשָּׂא [גְּדוּלָה] תִּילְשָׂא אֲזֵלָא גְרִישׁ

פְּסִיק | רְבִיעַ קְדָמָא שׁוֹפֵר-מֵהֶפֶךְ
פִּשְׁטָא תְרִי-קְדָמִין זָקָף-קָטָן זָקָף-גְּדוּל

שְׁנֵי-גְרִישִׁין יְתִיב דְרָגָא תְבִיר

תְרִי-טַעְמֵי מֵאֲרִיךְ טְרַחָא אֲתַנַּח

שְׁלִשְׁלַת | מֵאֲרִיךְ טְרַחָא סוּף-פְּסוּק:

יְרַח-בְּיָוֶמוֹ קְרַנֵּי-פְרָה

בְּצַבֵּעַ שְׁחוּר - טַעְמִים מִפְּסִיקִים

בְּצַבֵּעַ בְּהִיר - טַעְמִים מִשְׂרָתִים

[* פִּשְׁטָא = קְדָמָא הַמִּפְּסִיק]

טענד א': המטרות בלמוד "טעמי המקרא"

טעמי המקרא הנם הלכה למשה מסיני, ומחמת מעלתם וקדשותם לא נכתבו בספר תורה, אולם משראו חז"ל כי עומדת הטעמת נגונם להשתבח, העלו זאת על גבי הכתב בחמשים.

ד' מטרות בלמוד טעמי המקרא:

- א. לפסק נכון את הפסוק להבנת משמעותו הנכונה.
- ב. לקרא בדקדוק נכון, מלעיל או מלרע.
- ג. קריאת התורה בטעמיה הנכונים היא תפארת הקריאה.
- ד. הלמוד בנגון גורם לזכרון. וזכירת נגון הפסוקים בטעמים מסייעת לקריאה בתורה, ולקריאת "קריאת שמע" בהלכתה בטעמיה ודקדוקיה, ועוד.

שְׁעוֹר ב': הַנְּיִטָּא: הַפְּרַת הַטְּעָמִים וְהַנְּחָב

שָׁלַב א': תְּלַמֵּיד יָקָר, לְפָנֶיךָ לּוּחַ טְעָמֵי הַמִּקְרָא, הַקָּשֶׁב לְנִגּוֹן הַטְּעָמִים.

(הַמְּלַמֵּד יִנְגֵן ב' פְּעָמִים אִו יוֹתֵר אֶת נִגּוֹן כָּל לּוּחַ הַטְּעָמִים).

שָׁלַב ב': הַמְּלַמֵּד מַחְלֵק אֶת לּוּחַ הַטְּעָמִים לְחֻמְשָׁה חֻלְקִים, וּבְכָל פְּעַם

שָׁמְסִים חֵלֶק אֶחָד חוֹזְרִים הַתְּלַמִּידִים אַחֲרָיו, בְּנִגּוֹן הַטְּעָמִים שְׁנִינְגָן.

שָׁלַב ג': הַתְּלַמִּידִים מְנַגְּגִים יַחַד עִם הַמְּלַמֵּד אֶת כָּל לּוּחַ הַטְּעָמִים.

שָׁלַב ד': הַתְּלַמִּידִים מְנַגְּגִים לְבַד אֶת כָּל לּוּחַ הַטְּעָמִים.

לוּחַ סִימְנֵי הַטְּעָמִים וְשִׁמּוֹתָם:

זָרְקָא שׁוֹפְרָה-הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא פְּזֵר-גְּדוֹל

תְּלִשָּׂא [גְּדוּלָה] תִּילְשָׂא אֲזֵלָא גְּרִישׁ פְּסִיק | רְבִיעַ

קְדָמָא שׁוֹפְרָה-מְהִפֵּךְ פְּשֻטָא תְּרִי-קְדָמִין זָקָף-קִטּוֹן

זָקָף-גְּדוֹל שְׁנֵי-גְרִישֵׁין יְתִיב דְּרָגָא תְּבִיר תְּרִי-

טְעָמֵי מְאָרִיד טְרַחָא אֲתַנַּח שְׁלִשְׁלַת | מְאָרִיד

טְרַחָא סוּף-פְּסוּק: יַרְח־בְּוִיזוּמוֹ קְרַנִּי-פְּרָה

בְּתַחֲלַת לַמּוֹד "טְעָמֵי הַמִּקְרָא", יֵשׁ לְזַכֵּר כִּי אֵין לְהַתְקַדֵּם
 כָּלֵל עַד שֶׁכָּל הַתְלַמִּידִים יֵדְעוּ בְּכֹרֶךְ ג' דְּבָרִים:
 1. אֵת שֵׁם הַטֵּעַם. 2. אֵת צוּרַת הַטֵּעַם.
 3. אֵת הַצְּלִיל שֶׁל כָּל טֵעַם.

עבודת 1: תלמיד יקר, עזר היטב בטעמים שבלוח הטעמים

וציר בטבלא שלפניך מתחת לכל טעם, את ציורו:

טְרַחָא	גְּרִישׁ	סְגוּלְתָא	תִּילְשָׂא	פְּשָׂטָא	פְּזִרְגָּדוּל
אַזְלָא	שׁוֹפְרִי הוֹלְךָ	תְּרִי קְדָמִין	רְבִיעַ	קְדָמָא	זְקַף־גָּדוּל
תְּלִשָׂא	פְּסִק	זְקַף־קָטָן	שׁוֹפְרִי מְהַפֵּךְ	סוּף־ פְּסוּק	שְׁנֵי־ גְּרִישִׁין
דְּרַגָּא	מְאָרִיךְ	תְּרִי טְעָמֵי	מְאָרִיךְ	זְרָקָא	אַתְנָח
שְׁלִשְׁתַּת	תְּבִיר	טְרַחָא	יְתִיב	יְרַחֲבֵן יוֹמוֹ	קְרִנֵי פְּרָה

עבודה 2: תלמיד יקר, עיני היטב בצורת כל אחד מהטעמים שבלוח הטעמים 1. בחר את עצמך האם אתה יודע לזהות את שם הטעם,

ואת נגונו על ידי הסתכלות בצורתו!

2. לאחר שהצלחת לזהות על ידי צורת הטעם, את שמו ונגונו של כל

טעם, כתב בטבלא שלפניך, מעל לכל ציור את שם הטעם:

<	!:	◆	⊙	μ	~
└	⌒	∴	ϣ	⌒	⌒
	<	⊙	:	”	Σ
⌒	⌒	⌒	⌒ ⌒	⌒	⌒
⊙ ⊙	”	∴	⌒	⌒	⌒

יַשְׁעוּר ג': הַנְּיִשָּׂא: לְמוֹד הַטְּעָמִים הַעֲלִיּוֹנִים

הַקִּדְמָה: יֵשׁ טְעָמִים הַנִּמְצָאִים מֵעַל הָאוֹתִיּוֹת, וַיִּשְׁגּוּ בְּשׂוֹרָה עִם הָאוֹתִיּוֹת, וַיֵּשׁ טְעָמִים הַנִּמְצָאִים מִתַּחַת לְאוֹתִיּוֹת.

בְּשִׁעוֹר זֶה נִלְמַד אֶת נִגּוֹנֵם שֶׁל הַטְּעָמִים הַנִּמְצָאִים "מֵעַל הָאוֹתִיּוֹת".

הַמְּלַמֵּד יִנְגֵן לְבַדּוֹ אֶת טְעָמִים אֵלּוּ, וְאֵלֶּה שְׂמוֹתֵם:

רְבִיעַ, זֶרְקָא, תְּלִשָּׂא, תִּילְשָׂא, שְׁנִי
גְרִשִׁין, אֶזְלָא גְרִישׁ, פִּזֵּר גְּדוֹל, זָקָף
גְּדוֹל, זָקָף קִטּוֹן, קֶרְנֵי-פָרָה, סְגוּלְתָא,
קִדְמָא, פִּשְׁטָא תְּרֵי קִדְמִין, גְרִישׁ,
שִׁלְשָׁלַת.

א. לְאַחַר שֶׁהַמְּלַמֵּד לִמַּד אֶת נִגּוֹן טְעָמִים אֵלּוּ, יִחְזֹר לְנַגֵּן אֶת כָּל אֶחָד מֵהַטְּעָמִים בְּנִפְרָד, וְהַתְּלִמִּידִים חוֹזְרִים אַחֲרָיו טַעֵם אַחַר טַעֵם.

עבודות לחזרה ושינון השעור:

עבודה 1:

תלמיד יקר, לפניך "שמות הטעמים": 1. הקף בעגול או סמן קו מתחת ל-טעמים העליונים בלבד. 2. ציר רק את ציור הטעמים העליונים במקומם:

שני-גרישין | שלשלת | שזפר-מהפך | פסק | סגולתא |
קרני-פרה | תילשא | אזלא גריש | תלשא | רביע | תרי-
טעמי | פזר-גדול | תרי-קדמין | זקף-קטן | זרקא | יתיב |
דרגא תביר | פשטא | מאריך טרחא אתנח | ירח-בן-יומו |
זקף-גדול | קדמא | מאריך טרחא | שזפר הולך | סוף-פסוק

עבודה 2:

תלמיד יקר, לפניך שמונה פסוקים, עליך למצוא בהם את

הטעמים הנמצאים "מעל האותיות".

א. קרא את הפסוקים בטעמי המקרא.

ב. הקף בעגול את המלים שיש בהם טעמים עליונים.

ג. מלא את הטבלא שבטמוד אחריו:

- ❖ אַבְנֵי־שֵׁהֶם וְאַבְנֵי מַלְאִים לְאַפָּד וְלַחֲשׂוֹן: (שמות כה, ז).
- ❖ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קִרְב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלֹתְךָ וְכִפֹּר בְּעֵדְךָ וּבְעֵד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קִרְבַּן הָעָם וְכִפֹּר בְּעֵדָם בְּאֲשֶׁר צִוָּה ה': (ויקרא ט, ז).
- ❖ וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל־אֲרוֹן הָעֵדוּת אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֶצְוֶה אוֹתְךָ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (שמות כה, כב).
- ❖ כְּאֵלֶּה תַעֲשׂוּ לַיּוֹם שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשָּׁה רֵיח־נִיחַח לִיקוֹק עַל־עוֹלֹת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: (במדבר כח, כד).
- ❖ וְאֶת־אֵלֶּה תִשְׁקְצוּ מִז־הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שֶׁקֶץ הֵם אֶת־הַנֶּשֶׁף וְאֶת־הַפֶּרֶס וְאֵת הָעֲזֹנִיָּה: (ויקרא יא, יג).
- ❖ וּמִכָּל־הַחַי מִכָּל־בֶּשֶׂר שְׁנַיִם מִכָּל תְּבִיאָה אֶל־הַתֵּבָה לְהַחֲיֹת אִתְּךָ זָכָר וְנִקְבָּה יְהִיּוּ: (בראשית ו, יט).
- ❖ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בְּעַרְבָה מִזֶּל סוּף בֵּין־פָּאָרָן וּבֵין־תְּפֹל וּלְבָן וְחִצְרַת וְדִי זָהָב: (דברים א, א).
- ❖ וַיִּתְּן־לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגָן וְתִירֹשׁ: (בראשית כז, כח).

ח הַטְעָמִים שֶׁבַּמִּקְרָא

המלים בהם מזכר הטעם:	שם הטעם:	ציר אַת צורת הטעם:	כמה פעמים מופיע טעם זה בפסוקים:
	רביע		
	זרקא		
	תלשא		
	תילשא		
	שני גרשין		
	זקף קטן		
	פזר גדול		
	אזלא גריש		
	סגולתא		
	זקף גדול		
	קדמא		
	תרי קדמין		
	פשטא		
	גריש		

ציון: _____.

שיעור ח':

הנושא: זהו "קבוצות הטעמים"

א. חזרה קצרה על השעור הקודם, "זהו נגון הטעמים על פי שמותם".

ב. בכל פסוק יש קבוצת טעמים שונה, ומיוחדת לו. בשעור זה נלמד לזהות "קבוצות טעמים", שבאים בדרך כלל יחד בפסוקים. ישנם קבוצות טעמים רבות, ועל ידי שגדע לזהות אותם, נדע את אופן נגונם והטעמתם. ונשגן חלק מהם:

עבודה 1:

לפניך צורות של "קבוצת טעמים" (כדאי לצייר אותם גם ע"ג הלוח). הביט בצורת "קבוצת הטעמים". 1. הטעם את נגונם. 2. כתב מתחת לצורות הטעמים את שמותם. 3. למתקדמים, מצא פסוק שיש בו את קבוצת טעמים אלו וכתב את הפסוק]:

1. ∞ L ∴

2. Q) (

3.) ()

4. | ♦) (∴

שְׁעוֹר י"א:

הַנּוֹשָׂא: זְהוּי טְעָמִים שֶׁנִּגְנוּם דּוּמָה (חֵלֶק א')

חֲזֵרָה קְצָרָה עַל הַשְּׁעוֹר הַקּוֹדֵם, "נִגּוֹן קְבוּצוֹת הַטְעָמִים בַּפְּסוּק".

הַקְדָּמָה:

תְּלַמֵּיד יָקָר, דַּע, כִּי יֵשׁ טְעָמִים שֶׁנִּגְנוּם דּוּמָה, וְיֵשׁ טְעָמִים שֶׁצּוֹרֶתֶם דּוּמָה.

1. טְעָמִים שֶׁנִּגְנוּם דּוּמָה - לְדַגְמָא: זָקַף גְּדוֹל - וּשְׁנֵי גְרֵשִׁין.

2. טְעָמִים שֶׁצּוֹרֶתֶם דּוּמָה - לְדַגְמָא: קְדָמָא - וּפְשָׁטָא.

הַמְטָרָה: אִם נִדַּע לְהַבְחִין מַהוּ הַהֶבְדֵּל בְּנִגּוֹנָם, לֹא נִבּוֹא לְטַעוֹת בָּהֶם,

לְדַגְמָא: לֹא נִטְעִים אֶת נִגּוֹן "הַזָּקַף גְּדוֹל" בְּנִגּוֹנוֹ שֶׁל הַ - "שְׁנֵי גְרֵשִׁין". וְלִכּוֹן,

קוֹדֵם נִלְמַד הֵיטֵב אֶת הַהֶבְדֵּל בֵּין כָּל שְׁנֵי טְעָמִים דּוּמִים, וְאַחַר כֵּן נַעֲרֹךְ

מִסְפָּר עֲבוּדוֹת לְחֲזֵרָה וְשִׁנוּן, שֶׁיַּעֲזְרוּ לָנוּ לְזַכֵּר אֶת הַנִּגּוֹן הַנִּכּוֹן בְּכָל אֶחָד

מֵהֶם.

שֶׁלֵב א': לְפָנֵינוּ קְבוּצוֹת שֶׁל שְׁנֵי טְעָמִים שֶׁנִּגְנוּם דּוּמָה אוֹ צוֹרֶתֶם דּוּמָה,

נִנְגֵן עִם הַתְּלַמִּידִים כָּל זֹג טְעָמִים עַד שֶׁנִּדַּע לְזוּהוֹת הֵיטֵב אֶת הַהֶבְדֵּל

בְּנִיחָם, וְאֵלּוּ הֵם:

1. גְּרִישׁ - שְׁנֵי גְרֵשִׁין.

2. שְׁנֵי גְרֵשִׁין - זָקַף גְּדוֹל.

3. פְּזֵר גְּדוֹל - זָקַף גְּדוֹל.

4. זָקַף גְּדוֹל - זָקַף קְטָן.

5. רְבִיעַ - זָקַף קְטָן.

6. קַרְנֵי פָּרָה - זָקַף גְּדוֹל.

7. אֶתְנַח - סְגוּלְתָא.

8. טְרַחָא - סוּף פְּסוּק.

שעור י"ב:

הנושא: זהו טעמים שנגזרים דומה (חלק ב')

חזרה קצרה על השעור הקודם, "זהו בין טעמים שנגזרים דומה" (ח"ב).

הקדמה:

תלמיד יקר, דע, כי יש טעמים שנגזרים דומה, ויש טעמים שצורתם דומה.

1. טעמים שנגזרים דומה - לדגמא: זקף גדול - ושני גרשין.

2. טעמים שצורתם דומה - לדגמא: קדמא ופשטא.

המטרה: אם נדע להבחין מה ההבדל בנגזרים, לא נבוא לטעות בהם, לדגמא: לא נטעים את נגון "הזקף גדול" בנגזרו של ה- "שני גרשין". ולכן, קודם נלמד היטב את ההבדל בין כל שני טעמים דומים, ואחר כך נערוך מספר עבודות לחזרה ושנון, שיעזרו לנו לזכור את הנגזר הנכון בכל אחד מהם.

שעור ט"ז:

הנושא: חמשת סוגי הטרחא, וזהבדל בניהם

חזרה על חמשת סוגי "סוף פסוק" שלמדנו בשעור הקודם.

השעור נלמד על חמשה סוגי הטרחא, ומסדרים לפניהם בטבלא:

מס'	סוג הטרחא:	דוגמא מפסוק:	הערות:
1.	טרחא אתנח	לא תאכלנו (דברים יב, כד)	אע"פ שהמלה "לא" מצד המשמעות מחברת למלה "תאכלנו", ולכן בכל המקרא שהמלה "לא"

ח הטיעמים שבמקרא

<p>סמוכה לפועל, היא מטעמת ב"משרת", וכאן מטעמת ב-"טרחא" שהוא "מפסיק", כיון שהמלה "תאכלנו" מטעם ב-"אתנח", לעולם יבוא לפניו "טרחא".</p>		<p>או- טרחא שופר הולך אתנח</p> <p>או- מאריך טרחא אתנח</p>	
<p>עין בטבלא הבאה</p>	<p>לא יפרם: (ויקרא כא, י)</p>	<p>2. טרחא סוף פסוק: (או טרחא מאריך סוף פסוק):</p>	
<p>עין בטבלא הבאה</p>	<p>והפתילים והמטה האלה: (בראשית לח, כה)</p>	<p>3. תביר טרחא.</p>	
<p>עין בטבלא הבאה</p>	<p>ויצאנח (בראשית ח, יח)</p>	<p>4. טרחא ואתנח, באותה מלה</p>	
<p>עין בטבלא הבאה</p>	<p>להחלו: (ויקרא כא, ד)</p>	<p>5. טרחא וסוף פסוק, באותה מלה.</p>	

שעור ט"ז:

חשיבות מקום הטיעם במלה

בפרק זה נלמד על חשיבות ידיעת ושימת הלב:
"היכן מקום הטעם במלה"

המטרה: הטיעמים במקרא, מלבד שמציגים את נגון המלה, הרי הם קובעים גם אם המלה היא מלעיל או מלרע.

שאלה: מהו מלעיל, ומהו מלרע?

בשםבטאים את המלה, אם מטעימים את ההברה האחרונה (שבסוף המלה) זה מלרע. ואם מטעימים את ההברה שלפני האחרונה או הראשונה זה מלעיל. והרבה פעמים זה משנה את המשמעות!

בפרק זה, נלמד:

- א. דגמאות להבנת מהו מלעיל, ומהו מלרע.
ב. במקום הטעם במלה, נדע אם המלה היא מלרע או מלעיל.

א. דגמאות למלעיל ולמלרע:

משפט א': התלמידים רצו לקיים שעור התעמלות:

משפט ב': התלמידים רצו במגרש הלון וחזור:

במשפט א' - המלה "רצו" היא מלרע, כי מטעימים את ההברה האחרונה, ומשמעותו מלשון "רצון".

במשפט ב' - המלה "רצו" היא מלעיל, כי מטעימים את ההברה שלפני האחרונה, ומשמעותו לשון "ריצה".
עד כאן למדנו שאותה מלה עם אותו נקוד, משמעותה שונה, ע"י שאנו יודעים היכן להדגיש את ההברה.

- ב. במקום הטעם במלה, נדע אם המלה היא מלרע או מלעיל.

נביא דגמא מחמש בראשית (פרק כט, פסוקים ו', ט'):

ו': וַיֹּאמֶר

1. פְּסוּק

לָהֶם הַשְּׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם וְהִנֵּה רָחֵל בְּתוֹ **בְּאָה** עִם־הַצֹּאן:

2. פְּסוּק ט': עוֹדְנוּ מִדְּבַר עַמָּם וְרָחֵל | **בְּאָה** עִם־הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאֲבִיהָ

כִּי רָעָה הוּא:

בַּפְּסוּק הַרְאֵנוּ (פְּסוּק ו') פְּרוּשׁוֹ: שָׂרָחֵל מִתְקַדְּמַת וּבְאָה עִבְשׁוֹ,

בְּהִנֵּה, וְלָכֵן הַטַּעַם בְּאוֹת א'. וְהוּא מְלַרְע.

וְכִיצַד זֶה רְמוּז בַּטְעָמִים? כִּי הַטַּעַם טְרַחָא, נִמְצָא בְּאוֹת א' שֶׁל הַמֶּלֶךְ

"בְּאָה".

בַּפְּסוּק הַשְּׁנִי (בַּפְּסוּק ט') פְּרוּשׁוֹ: שָׂרָחֵל כְּבָר בְּאָה וְהִגִּיעָה, בְּלִשׁוֹן

עֵבֶר, וְלָכֵן הַטַּעַם בְּאוֹת ב'. וְהוּא מְלַעִיל.

וְכִיצַד זֶה רְמוּז בַּטְעָמִים? כִּי הַטַּעַם רְבִיעַ נִמְצָא בְּאוֹת ב' שֶׁל הַמֶּלֶךְ

"בְּאָה".

שְׁעוֹד י"ז

תְּנוּשָׂא: מֵהֶם טְעָמִים מוֹשְׁרָתִים, וּמֵהֶם טְעָמִים מִפְּסִיקִים

הַטְעָמִים מִתְחַלְקִים לְשְׁתֵּי קְבוּצוֹת:

קְבוּצָה א': טְעָמִים "מְשֻׁרְתִים". | קְבוּצָה ב': טְעָמִים "מִפְּסִיקִים".

הַגְּדֵרְתָם:

טַעַם מִפְּסִיק: מוֹרָה עַל הַפְּסָקָה כֹּל שֶׁהִיא בְּמִלָּה בָּהּ מוֹפִיעַ הַטַּעַם.

הטעמים שבמקרא

משרת:

טעם

מוזרה על חבור המלה שבה הוא מופיע, אל המלה הבאה אחריה.
(אינם באים להטעים את המלים אלא לשרת).

בטעמים המפסיקים, יש ד' חלוקות, על פי גודל החפסקה שלהן:

- א. "קיסרים" – שהם מפסיקים הרבה.
- ב. "מלכים" – שהם מפסיקים פחות מהקיסרים.
- ג. "משנים" – שהם מפסיקים פחות מהמלכים.
- ד. "שלישים" – שהם מפסיקים פחות מהמשנים.

*המטרה בחלוקת הטעמים המפסיקים,
שנדע היכן צריך לחפסיק הרבה והיכן פחות.*

ג' כללים חשובים:

- א. טעם מפסיק יכול להופיע לבדו ללא טעם משרת, אך טעם משרת תמיד יופיע לפני טעם מפסיק.
- ב. פעמים לפני טעם מפסיק יכולים לבוא מספר טעמים משרתים.
- ג. הטעמים: זקף גדול, שלשלת, יתיב, באים תמיד לבדם, ואין להם משרתים.

תְּהִלַּת מִזְוֵה לְשֵׁנוֹתֵי הַבְּאִים:

י"ה | י"ט | כ' | כ"א | כ"ב

בַּפְּרָקִים הַבָּאִים, נִלְמַד אֶת כָּלְלֵי הַטְּעָמִים הַמְּפָסְקִים וְהַמְּשָׁרְתִים
מְסוּדָרִים כָּךְ: קִיסָרִים (שְׁעוֹר י"ז). מְלָכִים (שְׁעוֹר י"ח). מְשׁוֹנִים (שְׁעוֹר
י"ט). שְׁלִישִׁים (שְׁעוֹר כ'). טְעָמִים מְשָׁרְתִים (שְׁעוֹר כ"א).

שָׁלֵב א': בְּכֹל פֶּרֶק הוּבְאוּ כָּלְלֵי הַטְּעָם, לְפִי סֵדֵר טַבְּלָא זֶה:

סוג:	לְאִיזוֹ קְבוּצָה מִשְׁתַּיַּךְ הַטְּעַם אִם לְמִשְׁרָתִים אוֹ לְמַפְסִיקִים.
דְּרָגָא:	אִם הַטְּעַם מַפְסִיק, בְּאִיזוֹ דְּרָגָא הוּא מִבֵּינֵי אַרְבַּע הַדְּרָגוֹת.
מקום הטעם:	הֵיכַן מְסַמְנִים אֶת הַטְּעַם הָאֵם מֵעַל הָאוֹתִיּוֹת אוֹ מִתַּחַת הָאוֹתִיּוֹת (וְלֹא בְּאִיזוֹ צֵד).
קביעת ההטעמה:	הָאֵם הַטְּעַם הַזֶּה מְקוּמוֹ קוֹבֵעַ הֵיכַן לְנַגֵּן אֶת הַמְּלֵאָה (כְּלוּמַר הָאֵם לְפִי מְקוּמֵי הַטְּעַם בְּלִבֵּד נִקְבַּע אִם הֵטְעָמָה מַלְעִיל אוֹ מַלְרַע).
כָּלְלִים:	כַּמָּה כָּלְלִים וְעֲנִינִים בְּקִצְרָה הַשִּׁיבִים לְטַעַם זֶה (אוֹ לְטַעְמִים הַקְּשׁוּרִים בוֹ). וְדִגְמָאוֹת מִתּוֹךְ הַפְּסוּקִים.
פְּסוּק:	בַּפְּסוּקִים הַמוּבָאִים מְדַגְּשֵׁת הָאוֹת בֶּה נִמְצָא הַטְּעַם (לֹא תְּמִיד זֶהוּ מְקוּם הַנְּגִינָה). כְּמוֹ כֵּן הַשְּׁתַּדְּלָנוּ שֶׁהַפְּסוּקִים יְכַלְלוּ אֶת רוֹב כָּלְלֵי הַכְּתוּבִים.
הֵיכַן הַנְּקוּד:	טַעַם הַמְּסַמֵּן אֶת מְקוּם הַנְּגִינָה תְּמִיד יְבוֹא אַחַר הַנְּקוּד וְלֹא לְפָנָיו (כִּי אֵינְנוּ מְנַגְּנִים הַמְּלֵאָה וְאַחַר כָּךְ מוֹסִיפִים לָהּ נְקוּד). אִם הַטְּעַם נִמְצָא לְפָנֵי הַנְּקוּד אוֹ שְׂאִינוֹ מִמֶּשׁ מֵעַל אוֹת מְסִימָת אוֹ שְׁנִמְצָא עַל אוֹת בְּסוֹף הַמְּלֵאָה שְׂאִין בֶּה נְקוּד הֲרִי שְׁמִיקוּם הַטְּעַם אֵינוֹ קוֹבֵעַ אֶת מְקוּם הַנְּגִינָה.

שָׁלֵב ב': פְּסוּקִים שְׂיֵשׁ בָּהֶם אֶת הַטְּעַם הַנְּלֻמָּד.

שָׁלֵב ג': טַבְּלַת עֲבוּדָה וְסָכוּם לְטַעַם הַנְּלֻמָּד.

שְׁעוֹר "ה":

הַנְּשִׂא: בְּלִי הַטְעָמוֹת "הַיִּסְרִים"

שיק לקצוזה
:ל'
"קיסריס"

בְּלִי הַטְעָמִים

סוג: מפסיק. | דרָגָא: קיסר. | מקום הטעם: מתחת האות.
קביעת ההטעמה: קובע, ההטעמה לפי מקומו.

בְּלִים:

- א. אתנה בא לחלק את הפסוק לשנים והוא בדרגא פחותה מעט מן הסוף פסוק. (הסוף פסוק דרגתו יותר מנקדה, והאתנה דרגתו בנקדה).
- ב. לעולם לא ימצא יותר מאתנה אחד בפסוק.
- ג. מעטים הם הפסוקים בתורה שאין בהם אתנה.
- ד. במקרה בו יש גם סגולתא יתכן והפסוק מתחלק לשלשה חלקים והאתנה משתנה לסגולתא.
- ה. לפני אתנה יבוא טרחא (ובמקרים רבים גם מאריך ושופר הולד).
- ו. אתנה הוא מלשון מנוחה, ומורה על חלוקת הפסוק לשני מאמרים, או לתת מנוחה לקורא באמצע מאמר ארוך. ולכן סימנו דומה לכסא המרמז למנוחת הקורא בו.

דגמא: יהי רגיע בתוך המלים

שים לב! אין קשר בין אורף נגזר הטעם לגודל הפסקתו, שהרי ה-"אתנח" נגזר קצר מאד אך פח הפסקתו גדול, לעמת טעמים אחרים שנגזרים ארוך וכח הפסקתם קצר, או שאינם מפסיקים.

שני המפסיקים בדרגת קיסרים, הם "אתנח" וסוף פסוק. אולם "הסוף פסוק" מפסיק יותר מהאתנח.

הטעם "אתנח" הוא המפסיק הגדול שבתוך הפסוק (תפקידו לחלק את הפסוק לשני חלקים) וצריך להפסיק בו הפסקה נכרת (גדולה מיתר הטעמים שבאותו פסוק) ולשהות מעט, כדי שלא תשתנה המשמעות ע"י כך.

לדגמא: הלוא זה אשר ישתה אדני בו והוא נחש ינחש בו הרעתם אשר עשיתם: (בראשית מד, ה) המלה "בו" מטעמת ב- "אתנח", וצריך להפסיק בה מעט, שאם לא כן, יקרא את הפסוק: הלוא זה אשר ישתה אדני בו והוא נחש ינחש "בו הרעתם" כביכול שבגביע הרעתם, ולא כן כונת הכתוב, אלא הכונה שהרעותם אשר עשיתם.

עוד דגמא: ואחריו יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן-ששים שנה בלדת אתם: צריך להפסיק במלה "יעקב" שבו יש "אתנח", כדי שלא ישמע שקרא שמו יעקב ויצחק.

עוד דגמא: (דברים ה, י) ועשה חסד לאֱלֹפִים לאהבי ולשמרי מצותי: צריך להפסיק במלה "לאֱלֹפִים" שבו יש טעם "אתנח", כדי שלא ישמע שעושה ה' חסד לאיזה אלפים רק מי שהוא אהבי ושמרי מצותי.

תְּלַמִּיד יָקָר, קְרָא בְּנִגּוּן אֶת הַפְּסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיךָ,
שֶׁבָּהֶם מִזְכֵּר הַטַּעַם "אֶתְנַח":

- אִם-יִשָּׁךְ מְשַׁלַּח אֶת-אֶחָיו אֶתְנֹנוּ
נִרְדָּה וְנִשְׁבְּרָה לְךָ אָכֹל:
- קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מְשַׁקְלָהּ
מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
- וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:
- וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיְהוֶה
בֶּרֶךְ אֶת-אַבְרָהָם בְּכָל:
- לֹא-תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת:
- וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגֹי גָדוֹל וְעָצוֹם
וְנִבְרָכוּ-בּוֹ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ:

תְּלַמִּיד יָקָר, נִחְזָר וְנִשְׁנָן אֶת הַטְעָם: "אֶתְנַח"
עַל יְדֵי מְלוּי טְבֵּלָא זֹו בְּשִׁלְמוֹת.

קביעת ההטעמה: האם מוגנים היכן שהטעם נמצא?	מיקום הטעם:	קבוצת המפסיק:	מפסיק או משרת?	ציור הטעם:	המילה זה מוזכר הטעם:	מס'
						.1
						.2
						.3
						.4
						.5
						.6

תְּבִיר

עיקר הקצוזה
:ע
"תניק"

ע בְּלִי הַטַּעַם ע

סוג: מפסיק. | דרגא: משנה. | מקום הטעם: מתחת האות.

קביעת ההטעמה: קובע ההטעמה לפי מקומו.

פְּלִים:

א. הטעם המפסיק אחר תביר יהיה לעולם טרחא. אולם התביר מפסיק מעט לפני הטרחא, ופח הפסקתו קטן מאשר של הטרחא הבא אחריו.

ב. הטעם המשרת לפני תביר יהיה או דרגא או מאריד (דרגא יבוא כשבין הדרגא לתביר יש לפחות שתי הברות, ואם אין אז יבוא מאריד במקום תביר).

ג. דרגתו פחותה מטרחא ולכן יש להזהר להפסיק בטרחא יותר.

ד. ה-"תביר" בא מלשון ארמי ופרושו "שבור", ומורה על שבירת הנגינה כלפי מטה.

דגמא: אלה תולדות השמים והארץ. | בהמה ורמש וחייתו-ארץ.

תְּלַמִּיד יָקָר, קְרָא בְּנִגּוּן אֶת הַפְּסוּקִים שֶׁלִּפְנֵיךָ
שֶׁבָּהֶם מְזָכָר הַטָּעַם "תְּבִיר":

- וַיִּקְרָא אֲבָרְהָם אֶת־שֵׁם־בְּנוֹ הַנּוֹלָד־לּוֹ אֲשֶׁר־יִלְדָה־לּוֹ
שָׂרָה יִצְחָק:
- וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתִּהְיֶה וַתֵּלֶד וַתִּלְדַּד לַיַּעֲקֹב בֶּן
חַמִּישִׁי:
- וַיְהִי כִּבְאֲשֶׁר יִלְדָה רַחֵל אֶת־יֹוסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לְבָן
שֶׁלְחָנִי וְאֶלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וְלֵארְצִי:
- אִם־יִשְׁעֶךָ מְשַׁלַּח אֶת־אֲחִינוֹ אֲתָנּוּ גִרְדָּה וְנִשְׁבְּרָה לְךָ
אָכֹל:
- כִּי לֹא־יִחַדֵּל אֲבִיוֹן מִקְרֹב הָאָרֶץ עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶה
לְאמֹר פֶּתַח תְּפַתַּח אֶת־יָדְךָ לְאָחִיךָ לְעֵנֶיךָ וְלֵאבִינְךָ
בְּאֶרְצְךָ:
- וְשִׁמַּתְּ הַכֹּל עַל כַּפֵּי אָהֳרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וְהִנַּפְתָּ אֹתָם
תְּנוּפָה לְפָנֵי יְהוָה:

תלמיד יקר, נחזר ונשנן את הטעם: "תביר"
 על ידי מלוי טבלא זו בשלמות.

קביעת ההטעמה: האם אנאניס היכן שהטעם נמצא?	מיקום הטעם:	קבוצת המפסיק:	מפסיק או משרת?	ציור הטעם:	המילה זה מוזכר הטעם:	מס'
						.1
						.2
						.3
						.4
						.5
						.6
						.7

שְׁעוֹר כ"ה:

הנושא: כּלְלִי "הַטְעָמִים הַמְפְסִיקִים" בַּטְעָמִים מִן־כְּבוֹד

- **שְׂאֵלָה: מַדּוּעַ יֵשׁ קְבוּצוֹת בַּטְעָמִים הַמְפְסִיקִים?**
תְּשׁוּבָה: יֵשׁ פְּעָמִים שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֲצִירָה גְּדוּלָה בַּפְּסוּק כִּי הֵם שְׁנֵי דְבָרִים שׁוֹנִים. וְיֵשׁ פְּעָמִים שְׁצָרִיךְ הַפְּסָקָה קִטְנָה, וְיֵשׁ פְּעָמִים שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַפְּסָקָה מִמַּשׁ קִטְנָה. וְעַל יְדֵי זֶה הַמְשָׁמְעוֹת שֶׁל הַפְּסוּק תִּהְיֶה נְכוֹנָה וּמְדֻקָּת. וְלִכֵּן יֵשׁ דְּרָגוֹת בַּטְעָמִים הַמְפְסִיקִים.
- **שְׂאֵלָה: מַה עוֹשִׂים כְּשֵׁי שְׁנֵי טְעָמִים מְפְסִיקִים אֶחָד אַחֲרֵי הַשְּׁנִי?**
תְּשׁוּבָה: כְּשֵׁי שְׁנֵי טְעָמִים מְפְסִיקִים אֶחָד אַחֲרֵי הַשְּׁנִי, בּוֹחֲנִים מֵהוּ הַמְפְסִיק הַגְּדוֹל שְׁבִנְיָהֶם. לְדַגְמָא: כְּשֵׁי "טְרַחָא", וְאַחֲרָיו "אַתְנַח", הַ-"אַתְנַח" הוּא מְפְסִיק "קִיסָר" [קְבוּצָה א'], וְהַ-"טְרַחָא" הוּא מְפְסִיק "מְלָכִים" [קְבוּצָה ב']. וְלִכֵּן לֹא מְנַגְּגִים אוֹתוֹ כִּשֶׁהוּא לְפָנָי הַ-"אַתְנַח".
- **שְׂאֵלָה: פִּיּוּצַד יִנְגֵן בַּפְּסוּק שְׁיֵשׁ בָּהּ שְׁנֵי מְלָכִים?**
תְּשׁוּבָה: תְּמִיד "מְלֶךְ רֵאשׁוֹן מְפְסִיק יוֹתֵר".
לְדַגְמָא: וְהָאֱלֹמְנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה אֱלֹמְנָה מִכְּהֵן יִקְחוּ: (יחזקאל מד, כב). וּבְאֹר הַפְּסוּק, פִּרְשׁוּ חז"ל (קדושין ע.) שֶׁזוֹ אֲשֶׁר תִּהְיֶה אֱלֹמְנָה, מִכְּהֵן יִקְחוּ, הֵינּוּ שְׁמִקְצַת כְּהֻנִּים מוֹתָרִים לְקַחְתָּהּ וְהֵם כְּהֻנִּים הַדְּיוּטִים, וְאַסוּרָה הִיא לְכַהֵן גְּדוֹל. וּלְפִי הַטְעָמִים אֲפָשָׁר לְהַבִּין דִּין זֶה, מִכֵּךְ שֶׁהַמְּלָה אֱלֹמְנָה מְטַעַמַת בְּזָקָף קִטְן - שֶׁהוּא מְפְסִיק יוֹתֵר מִ"הַטְרַחָא" שֶׁבּוֹ מְטַעַמַת הַמְּלָה מִכְּהֵן, אוֹ שֶׁאֵף עַל פִּי שְׁשִׁנְיָהֶם מְלָכִים וְכַח הַפְּסָקָתָם שְׁוֶה, אוֹלַם "מְלֶךְ רֵאשׁוֹן מְפְסִיק יוֹתֵר".
לִכֵּן אֵין לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק כַּפְּשׁוּטוֹ, שֶׁאֱלֹמְנָת כְּהֵן מוֹתָרָת, שְׂאֵם בֶּן הַמְּלָה

המופסקת ביותר היא "מכהן", והמלה "אלמנה" מפסקת פחות ממנה, צריכה היתה להיות מטעמת. (ע"פ ספר ערוגת הבשם פרק כז).

■ **שאלה: כיצד מנגנים בשמופיע אחד מהטעמים המפסיקים שתי פעמים? או שלשה פעמים?**

תשובה: בשמופיע אחד מהטעמים המפסיקים שתי פעמים בזה אחר זה, ההפסקה בטעם השני קטנה מן ההפסקה בטעם הראשון. והמלים שאחרי הטעם הראשון נמשכות במשמעותן אל המשך הפסוק.

לדגמא: שבולכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד-כה. (בראשית כב, ה). המלים "ואני והנער" מחוברות אל המלים "נלכה עד-כה" ומופרדות מהמלים הקודמות להן.

אם מופיע אותו הטעם "שלוש פעמים" בזה אחר זה, ההפסקה בטעם השלישי קטנה עוד יותר מבשני. **לדגמא:** ויאמר אל-האשה אף כיאמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן: (בראשית ג, א).

■ **שאלה: כיצד מנגנים בשמופיע "טעם מפסיק" שתי פעמים רצופות?**

תשובה: בכל פעם שמופיע טעם מפסיק שתי פעמים בזה אחר זה, צריך להפסיק בטעם השני פחות מהראשון, כדי שלא תשתנה המשמעות.

לדגמא: ויאמר אדני הגוי גם-צדיק תהרג: (בראשית כ, ד). יש פעמים "זקף גדול". וצריך להפסיק בטעם השני פחות מבראשון.

הַטְּעָמִים שֶׁבַּמִּקְרָא

מבזר עבודות להזרה ושנון הטעמים

עבודה א'

צבע בצבע זהה את שם הטעם ואת הצורה שלו
ולאחר מכן משוך קו בין שם הטעם לצורתו:

◆	זֶרְקָא
○	פֶּזֶר-גְּדוּל
∴	רְבִיעַ
∞	תֵּלֶּשָׂא
⌒	זֶקֶף-גְּדוּל
└	דֶּרְגָא
∩	תְּבִיר
˘	מְאָרִיךְ
ץ	שׁוּפָר-הוֹלֵךְ

עבודה ב'

צבע בצבע זהה את שם הטעם ואת הצורה שלו
ולאחר מכן משך קו בין שם הטעם לצורתו:

קָדְמָא

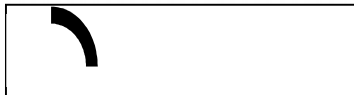
אֲזָלָא גְרִישׁ

שְׁנֵי-גְרִישִׁין

טַרְחָא

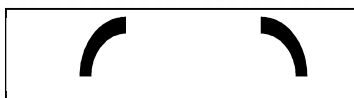
תְּרֵי-קְדָמִין

פְּשָׁטָא

גְרִישׁ

תְּרֵי-טַעֲמֵי

מְאָרִיךְ

עבודה ג'

תלמיד יקר! לפניך צורות שונות, צבע את צורות הטעמים.

♥	⤴	#	%	⏏	5	⤵	♥
♦	=	@	©	⤴	∞	£	📖
⤴	⤵	⌞	#	⦿	*	😊	⬇

כתב בכל משבצת את שם הטעם:

⦿	♦	⤴	⋮	⦿
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
⋮	⏏	⌞	⤵	⋮
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
⤵	⤴	⤵	⤵	⤴
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

עבודה ד'

תלמיד יקר, לפניך צורות שונות הקף בעיגול את צורות טעמי המקרא!

♥ ☺ " & ! | : @

📖 ׀ Σ ? ׀ ׀ & ׀

◆ ⚡ ^ © § # ∴ ⊥

⌒ * ☾ ☉ 8 < ◆ ∞

¢ ” | : ☺ ∞ ד ∴ ★

📖 ׀ Σ ? ׀ ׀ & ׀

עבודה ה'

תלמיד יקר, לפניך סימני הטעמים כתב את שמותם:

◌̇	◌̈	◌̋	◌̌	◌̍	-	◌̎
◌̏	◌̐	◌̑	◌̒		◌̓	◌̔
◌̕	◌̖	◌̗	◌̘	◌̙	◌̚	◌̛◌̜
◌̝	◌̞	◌̟	◌̠	◌̡	◌̢	◌̣
				◌̤◌̥	◌̦	◌̧